

FOLK OG LAND

NR. 20 — 12. ÅRGANG

LØRDAG 3. AUGUST 1963

LØSSALG 85 ØRE

HALLGEIR HORDE:

EUROPA MELLOM ØST OG VEST

1945: amerikansk-russisk forbrødring

Det later til å ha blitt et hellig mål for demokratene å få folk til å akseptere påstanden om at nasjonalosialisme og kommunisme er presis det samme. I den borgerlige, vestorienterte presse slynges denne påstand ut inntil det kjedsommelige. Selv en relativt bra mann som Anders Lange svever i den villfarelse når han skriver at «dere (nasjonalistene) er like gode sosialister som noen».

Grunnen til denne forvirring må man trolig søke i det faktum at det ene begrepet er dannet ved en sammenstning med ordet sosialisme og at de kommunistiske makthavere refererer til

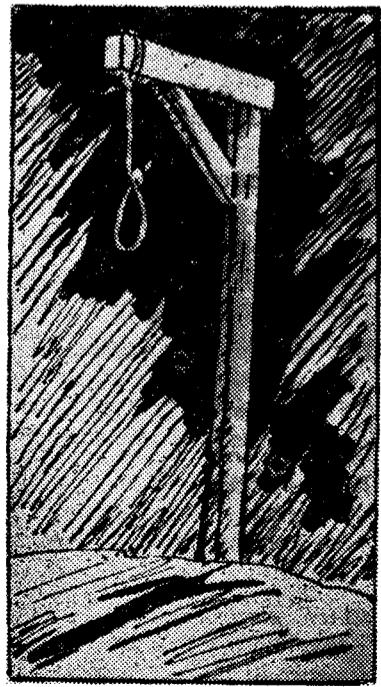
seg selv som ledere av de sosialistiske land. Så trekker man slutningen — enkelt og demokratisk: a=b. På denne måten søker demokratene å bringe sine tidligere allierte i vannry ved å identifisere dem med det nazispøkelset som kommunistene selv har vært med på å bygge opp.

La oss oppsøke kildene for å få et anstendig svar på dette spørsmål. Vår svenske landsmann Herbert Tingsten skriver f. eks. så tidlig som i 1936:

«Fascismen er borgerlig. Den har overalt kommet til makten så godt som utelukkende med støtte av de borgerlig, antisocialistisk instilte befolkningsgrupper. Den har i sine grunntrek bevart den borgerlige produksjonsordningen, den private eiendomsretten til produksjonsmidlene, den i prinsippet frie konkurransen og den avviser tanken om «utjamning». Et vagt antikapitalistisk innslag finnes visserlig i nasjonalosialismens tidligere propaganda, men i bevegelsens praktiske politikk og aktuelle ideologi har dette innslag ringe betydning».

Som man vil vite forstummet sosialismen innen NSDAP ganske under Röhma-revolten i 1934. Tingstens bøker er anerkjent den dag i dag til bruk bl. a. ved norske universiteter og han bør derfor gjelde som autoritet.

Men vi kan sitere større autoriteter også. I Mussolinis *Carta del Lavoro* (arbeidslov) står det: «Korporativstaten anser det private initiativ på produksjonslivets område som det virksomste og nyttigste instrument i nasjonens tjeneste».

Europeernes regenerasjonsever har vist seg sterkere enn fiendens galger.

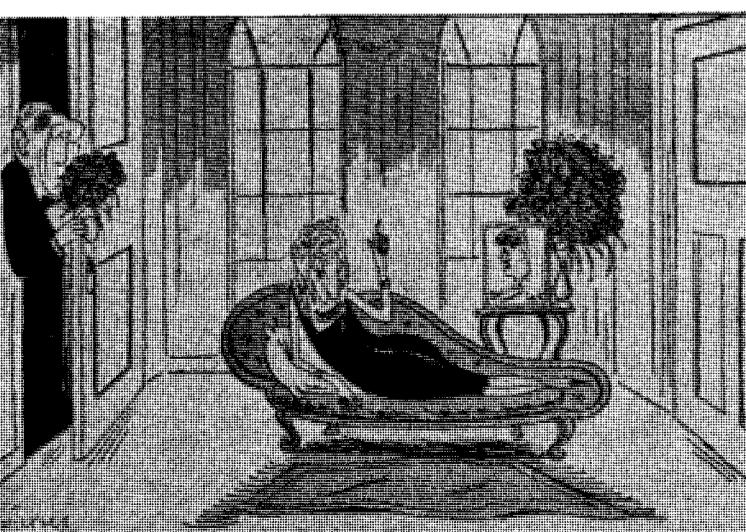
Eller fra NSDAP's program (utg. 1931): Nasjonalosialismen anerkjenner den private eiendomsrettens grunnleggende betydning og stiller den under statens beskyttelse».

Og hva sier ikke en annen stor nordbo og nasjonalist, Vidkun Quisling i sin «Russland og vi». I en sammenligning mellom kapitalisme og sosialisme nevner han de uhedige og utålelige følger for individ og samfunn ved sosialismens ufrihet og all dens tvang.

Av all denne avstandagen fra sosialismen (i betydning statskapitalisme) følger naturligvis ikke at nasjonalosialismen heller til den demokratiske form for kapitalisme og det hemningsløse produksjonsanarki som preger disse samfunn. Den vil tvertimot motarbeide den uforholdsmessige store opphopning av kapital på få og til dels overnasjonalt dirigerte hender. Slik representerer nasjonalosialismen faktisk det som på godt norsk kalles den gyldne middelei.

«Undergangsprofeten» Oswald Spengler, som også øvet en viss inflytelse på utformningen av NSDAPs lære, skriver i sin «Preussen-tum und Sozialismus» at «det gjelder å befri den tyske sosialisme fra Marx. Den tyske sosialisme fremhever han, «for det finnes ingen annen.» Når Spengler videre snakket om «sann» sosialisme, innebar dette at den ikke bare var forenlig

(Forts. s. 7)

London Evening Standard bringer ovenstående Vicky-tegning
«Bare kom du Charles, Jack har nettopp gått».

VERA LINDHOLM:

VITA SYRENER

Steinau i Schlesien 1941.

En svensk vandrare skulle stannat upp i häpnad över den anblick som mötte honom i sydändan av den lilla schlesiska staden. I den nedgående solen lyste det rödbruna blockhuset nästan falurött. Devita fönsterkarmarna och den vita flaggstången framför huset underströk ytterligare liknelsen av en svensk herrgårdsbyggnad i traditionell stil. Bakom denna i en sänka låg sportsplatsen. Till höger en byggnad som starkt påminde om ett grekiskt tempel, men tjänade som modern gymnastiksals. Denna sal kunde på ett snabbt sätt omändras till en förfämlig teatersalong. Arkitekten måste ha varit förtjust i den svenska och grekiska byggnadsstilen. Föreinandet av dessa gav en perfekt enhet av skönhet, stil och elegans. Överflödet av prunkande vita syrenhäckar runtomkring, vid staketen, stigarna och husen gjorde intryck av att naturen ville ge något extra av vårlig lyx just detta område. Floden Oder skimmrade i fjärran som ett glittrande diadém. Det var en underbar vårväll. På trappan till blockhuset, ett modernt ungdomshärbarge, som utifrån såg så fridfullt ut, satt vår vikarie-erande schlesiska ungdomsledarinna alldelers uppgiven. I övre och undre våningen hördes skratt och sång. Den snälla schlesiska flickan hade väl aldrig haft att göra med storstadsbarn förr. 30 barn från Berlin i åldern 13—15

Vera Lindholm fotografert av sin far etter hjemkomsten fra evakueringssoppholdet.

är var en del av den gigantiska evakueringen som Dr. Goebbels organiserade, för att hindra barn, i möjligaste mån, få uppväxa allt för nära kriget. I Berlin och städerna norrut var nattömnien ofta störde av flygangrepp. Så bildades KLV. (Barn Land Utskickning) och millioner barn evakuerades till Sydtyskland. Det som förvånar mig nu är, att allt gick så friktionsfritt. Extra tåg, nyinreda barnhem, värddare — ja, allt klaffade. Sedan 1940 på hösten var även jag ett s.k. KLV-barn och jag trivdes utmärkt i vårt läger i Steinau. Men den här vårvällen låg jag tyst och håglöst i min säng, medan de andra stojade och retades. Våra ordinarie värddarinnor befann sig på ett sammanträde och mina kamrater utnyttjade denna situation. Ordspråket när katten är borta hade sitt fog. Annars är jag med på allt skoj, men innan vår föreständerinna gick till sammanträdet, hade jag fått en både handgripig bestraffning och grundlig utskällning. En strandat prám i Oder hade lockat mig, en dålig byggd flotte som kantrat och jag kom i ett bedrövlig skick hem till vårt läger. Min vanliga otur. När jag tidigare på året åkte på isflaken, hade samma sak hänt mig.

Forts. side 6

ERIK
Nils
Juel
lagt. 49
10
08
10
14

A. L.:

Randbemerkninger til „retts“ oppgjøret

Gestapo spiller Brahm's

Professor Francis Bull forteller om professor A. W. Brøgger som en tid under okkupasjonen satt på Grini, at han hadde fått tillatelse å komme i sin hustrus begravelse. Det var det som kjent ikke mange NS-fanger som fikk. Således ble lensmann Torgeir Lognvik nektet å komme i sin av Hjemmefronten feigt drepte 79-årige fars begravelse. — Bull skriver: To gestapister hentet Anton Brøgger og kjørte ham i bil til hans hjem. Der skulle han, for noen timer, ta av seg fangedrakten og kle seg sivil til begravelsen. «Vi vet», sa tyskerne til ham, «at det fra Deres soveværelse er utgang til kjøkkentrappen, men vi går ut fra at De ikke vil forsøke å rømme på en dag som denne. Vi setter oss i stuen, i all stillhet, og De kan kle Dem om og imens ha Deres yngste sønn inne hos Dem, og snakke alene med ham.

Brøgger ble ferdig med å kle seg, ti minutter før bilen skulle avsted til krematoriet. Han gikk inn i stuen, satte seg et øyeblikk i stolen ved sitt skrivebord for å kjenne hvordan det føltes å sitte der igjen. Så gikk han bort til flygelet. Han var selv uhyre musikalsk, og det var hans sønn Nils Christian også, og Anton Brøgger sa til ham: «Hvis vi nå hadde hatt litt bedre tid, skulle du ha funnet frem notene til 2. sats av Brahm's sonate. Den var din mor så glad i, og så skulle du ha spilt den for meg». Da lød det borte fra sofaen, hvor gestapistene satt: «Hvis De ønsker det, kan jeg spille den for Dem», og så kom den ene gestapisten og spilte Brahm's for Brøgger. Det var en eindomelig situasjon, og da Brøgger om aftenen kom tilbake til Grini, og fortalte hva han hadde opplevet, brast setningen i stykker, og han gråt noen tårer, idet han sa: «Man må jo late tyskerne at spille kan de».

(Fra Francis Bull: Minner om mennesker, Oslo 1962, s. 142–43).

«HAN SKAL DØY»

— Professor Francis Bull skriver på side 146 om legpredikanten Ludvig Daae Hope: — — Tross all sin elskelighet var han ikke uten temperament. Om en norsk nazistisk geistlig som hadde tatt imot en bispeutnevnelse, erklærte Hope kort og hardt: «Han skal døy». Og etter et

Rektor Voss 80 år

Tidligere rektor J. Fr. Voss, Glæstad pr. Gjøvik fylte 80 år 29. juli.

NATIONEN skriver følgende om ham:

Han er født i Bergen, tok studenteksamen ved Ham-bros skole bare 17 år gammel, og studerte deretter filologi ved Universitetet i Oslo. Han ble hurtig grepst av norskdomstanken og gikk inn for nynorsken med liv og sjel og ble valgt til formann i Studentmållaget. Etter embets-eksamen virket han i noen år som lærer ved Aars & Voss skole i Oslo, reiste deretter til Volda hvor han sammen med Olav Riste grunnla Vol-da private (senere offentlige) Landsgymnas. Etter en tid der kom han til Voss, hvor han var lektor inntil han i 1922 ble utnevnt til rektor ved det nystartede Eidsvoll offentlige Landsgymnas. Han var da med sine 39 år landets yngste rektor. Etter at han gikk av med pensjon har han bodd på Glæstadhaugen ved Gjøvik. Rektor Voss var en usedvanlig dyktig skolemann. Han har skrevet atskillig i dagspressen og i tidsskrifter og har utgitt en tysk-norsk ordbok, og han startet og var

foredrag av vår medfange paleontologen professor Anatol Heintz, om jordens, plantenes, dyrenes og menneskenes utviklingshistorie, var Hope grepst av hellig harme, ut fra skapelsesberetningen i Bibelen: «Slikt noko tull!» sa Hope, — «koma her og tala um millionar av år. Skal dette vera vetskaps? Tullprat».

(Minner om mennesker).

HALLESBYS BLODTØRST

Professor Francis Bull nedst  ende setninger om sin egen forh  ndssom og professor Hallesbys blodt  rst, gir perspektiv når man betenker at regjeringen oppnevnte denne dobbeltl  pede personlighet til medlem av Undersøkelseskommisjonen av 1945. — Bull: — Men samværet med en mann som Hallesby ga selvsagt ikke bare lyse minner. Jeg har aldri diskutert religionen eller de evige helvedes-straffene med ham, og v  r uenighet f. eks. i vurderingen av Bjørnsons «Over ævne» kunne være stor, uten at det hadde noe som helst ubehagelig ved seg. Men når vi kom inn på temaet straff her på jorden, f. eks. ved det kommende rettsoppgjør etter krigen, ble jeg rystet over hans nådeløse strenghet. Fra en slik sam-

tale husker jeg at jeg hadde sagt at jeg håpet tallet på henrettelser etter krigen ikke måtte bli mer enn tosifret, — og Hallesby svarte: «Det kan jeg umulig tenke meg at det kan holdes så lavt».

(Francis Bull: Minner om mennesker, s. 152).

—

FOLK OG LANDS MINNEALBUM :

32

Falt i øst i kampen for Europa

En demokratisk livsmedelkongress

I Washington är f  n   r 1.000 delegater från 100 länder samlade för att l  sa v  rlshungerns problem. Kongressen betecknas som toppunkten på den stora «Frihet-från-hunger»kampanjen som i FAO:s regi startade 1960.

President Kennedy opnade som sig b  r spektaklet med ett tal, där han uppmuntrade församlingen med förhoppningen, att segern i det kriget skulle vinnas i vår livstid. Inte för att de stora ansträngningarna under de senaste åren inte lett till resultat, jod  , hela 6% hade livsmedels-tillgångarna stigit från f  rkrigsniv  n. Visserligen var det så, att dessa 6% jämte ytterligare 14% av v  rldsb  dkakan hamnat i restaurantk  ken hos de grupper, som redan förut hade den största kalorif  rbrukningen, och vars övergödning sålunda ytterligare ökat i omfang, vadande feta nu   ta 3 1/2 gång så mycket som de magra, vilket är en vacker ökning. Att de magra nu har 14% mindre att   ta   n före kriget f  r man väl b  rtse ifrån. Till-

gångarna av livsmedel ha ju ändock ökat, vilket både Kennedy o Tant tyckte var hoppfullt. N  r de magra börja kverulera mot st  rpamparnas hoppfullhet tr  stades med, att det f  nns tillräckligt mycken plats på jorden, i havet och luften — kant  nka, bara 10% av jordens, i vilken statistik man inräknade även havet, och m  h  ndna även luften —   ro i dag uppoddade. Och om man intenficerade rovdriften, så skulle man nog kunna   ka livsmedelsvolymen. Så trodde man.

Ja, det var   r 1.000 representanter som sladdrade på   r 100 språk. Det är att förmoda, att ingen av dessa «experter» kostade mindre än kr 10.000,— i resor mm. Det blir 10 miljoner kronor. Och där har jag inte räknat med den galamiddag, som alldeles säkert så småningom kommer att avsluta den trevliga semesterresan i Washington, där man fått vara med de verklig stora och l  sa de verklig stora problemen.

Stockholm i juni

INGEMAR DONAR

d  mt som «landssviker» av de gale i landet.

Rektor Voss har   lengre forbundet har eksistert delatt interessert i arbeidet for en bedre folkeopplysing om begivenhetene i forbindelse med verdenskrigen og for en revisjon av «retts»oppgjør. Blant annet har han på sitt spesielle felt utarbeidet skrifter om den meningsløse historieundervisning som foregår i skolene om Norge i okkupasjonstiden — dessverre uten at det synes    ha hatt synnerlig virkning på historiefalskerne.

Også av v  rt blad har rektor Voss vært en god venn opp gjennom årene og vi nyter derfor gjerne høvet til    sende ham en spesiell hilsen selvom vi på grunn av ferietiden er litt forsent ute til   n ham på otti  rsdagen.

Arkitekt

HUSTAD

B  rumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

Har De
husket
bladpengene

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSUM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Sannhetsdemring

Det later til at alle nye kjennsgjerninger som av sannhetskjærlige menn møysommelig er gravet frem av den store propagandatåken fra 1945 har gått fullstendig hus forbi i norsk presse, i norsk kringkasting, i ukebladene og til og med hos våre såkalte historiske eksperter. Vi tutes fremdeles ørene fulle av det gamle sprøyret om det uberettigede og grufulle tyske overfallet på det sakesløse Norge og om våre uselviske vestlige venner.

Ja, så langt kan en sjefredaktør for en stor Osloavis drive det i året 1963 at han forteller oss at den franske statsminister fra 1940 Paul Reynaud ikke vet hva han skriver om når han forteller at det var han som tok initiativet til de fransk-engelske planer om å sikre seg støttepunkter i Norge og ytterligere vet å berette at tyskerne fikk greie på disse planer og derfor slo til først!

Naturligvis er det pinlig for alle disse vestlige lakeiene, som jublet i 1946 da storadmiral Raeder ble dømt for å ha planlagt et angrep på Norge, som av beste evne støttet opp om justismordet da Quisling ble dømt og skutt for å ha fått tyskerne til å angripe Norge, og som deltok i hejagjengen da den hensynsløse Churchill, som fra britisk side var den ledende kraft når det gjaldt det planlagte angrep på Norge, ble kreert til æresdoktor under det norske folks jubel, nå å stå der ribbet for alt det gamle propagandastoffet som de brukte så flittig til å hisse folk opp mot NS-folk med, men det får da være grenser for å benekte kjennsgjerninger også — selv her i Norge.

Ellers rår det en underlig dualisme i MORGENBLADET, hvor man også ustanselig kjører opp med de gamle frasene om det tyske overfallet, mens man samtidig har gått til offentliggjørelse av Paul Reynauds memoarer. For det bladet gjengir fra Reynaud må da være som salt i sure jøssingøyner. Hør bare her:

"Jeg alene er ansvarlig for å ha overtalt britene til «å ramme fienden i nord, rett i hjertet», for å sitere Hitler selv".

«Da jeg overtok regjeringsmakten arbeidet de allierte med to planer, den ene var å kutte ut de tyske forsyninger av jernmalm fra Sverige og den annen var å hindre dem i å få olje fra Sovjet-Unionen. Jeg har allerede fortalt at jeg forkastet det sistnevnte.»

La oss føye til at også britene var mot blokkade av oljen fra Russland «fordi de forstaelig nok nødig ville utfordre russerne». Slike hensyn behøvet de naturligvis ikke ta i Norge, men hyklerne ville nødig gå igang uten å finne et fikenblad å skjule sin skam bak. Og så forteller da Reynaud hvorledes britene lenge sa nei til hans forslag om en aksjon mot Norge og Sverige. Først da også Churchill ble trukket med i et møte i det øverste krigsråd «erklærte Chamberlain (da også) at hans regjering gikk med på operasjonen i Norge.»

Det kom imidlertid nye kjelker iveden. Churchill hadde krevet som vederlag av franskmenne for å gå med på angrepet på Norge at Rhinen skulle minelegges. Dette fikk Reynaud ikke sin regjering med på og så nektet britene å sette igang Norgesfeltoget. Imidlertid:

«Den 4. april sendte Chamberlain Churchill til Paris. — Jeg gjorde det klart for ham at det ikke gikk an å sammenligne hans plan (om Rhinen) med min og det lyktes meg å overbevise ham. Churchill telefonerte til London og jeg gratulererte meg selv. Men etter all snakk, forsinkelse og reising i forbindelse

Sant nok - -

Vi sakser fra «Farmand»: Herr redaktør.

I en artikkelserie i et norsk ukeblad om dagen, leser jeg at kong Haakon VII sa nei til presidentskapets anmodning om å abdisere. For oss unge tør det være av interesse om «Farmand» vil svare på følgende spørsmål i leserspalten:

1. Hvor mange og hvilke personer satt i presidentskapet dengang?
2. Ble vedkommende personer stilset for riksrett i 1945, ble de dømt for landssvik eller forredri mot kongehuset?
3. I tilfelle bekrefte — hvem ble innsatt for livstid og hvem ble skutt?

H. Oddlo Erichsen

Ingen ble stilset for Riksrett i 1945. Hverken Stortingets Presidentskap som ville ha avsatt kongen eller Regjeringen som hadde hovedansvaret for det som hendte.

Sannheten om 1940 er meget bitter for nordmenn — som nasjon. Motstandskampen var ingen spontan nasjonal reisning mot okkupant og undertrykker, men skyldtes eksemplet av noen få. Det er i deres død det norske folk soler seg i dag.

Red.

*
Rene ord for pengene, men fattig trøst for dem, som ennu lider av okkupasjonshypokondri.

Numerius Negidius.

med planen om malmruten skjedde det som måtte skje: Fienden ble informert.

Klokken 5 om morgenen den 8. april begynte minelegning av norske kysten. Klokken 19 om kvelden fikk jeg gjennom Reuter vite at tyske konvoier var på vei over Nordsjøen. Vår plan gikk ut på å innta noen støttepunkter i Norge, men nu kom også tyskerne oss i forkjøpet.»

«Neste morgen fikk jeg vite at tyske tropper var gått iland i Danmark og Norge. På denne måten ble vi omgått av fienden enda vi hadde tatt initiativet!»

Som bekjent pågår det fremdeles klappjakt på krigsforbrytere og de dommes fremdeles under den norske presses jubel. Hvorfor krever så ikke disse sannhetsvitner krigsforbryterne Reynaud og Churchill med samt deres militære råd-

KONGEORD VED ET KONGEJUBILEUM

mye sammen i de sene ungdomsårene, da vi var ca. 20 år.

— Deres majestet snakker jo engelsk nesten bedre enn en engelskmann.

— Ja, det vet jeg ikke, men iallfall har jeg snakket engelsk like lenge som norsk. Min mor insisterte alltid på at jeg skulle snakke engelsk med henne, for å holde det vedlike.»

Siden hverken den daværende konge eller regjeringen forstod så meget av situasjonen (etter sigende) at de gikk til mobilisering, er det betryggende nå å høre at iallfall den daværende kronprins var bedre orientert. I NATIONENS referat heter det således:

«Intervjuet dreiet inn på 9. april, og Kongen fortalte at han i en nyhetssending i dansk radio kvelden før fikk høre at det hadde vært hester ombord og at folkene var likt kledd. — Jeg må si jeg tenkte at her kan det gå galt og begynne å gjøre litt istrand her, sa Kongen. —

Efter at vi hadde lagt barna, ble en del klær pakket til dem, og det ble gjort istrand så vi kunne begynne å flytte ut av huset hvis det skulle være nødvendig.

Når alt kommer til alt, så kanskje han også gav et vink til sin kongelige far om at nå gjaldt det å pakke. Samtidig fikk også generalstabssjefen av Kongens vise råd nok en gang avslag på mobilisering.

Det norske folk fikk riktig nok ingen anledning til å pakke sine kofferter. Det visste intet og stolte på Kongens og hans menn.

Men denne gang ble fienden lurt, for den nye Haakon fulgte ikke i Haakon den godes spor. Tvertimot ropte han stolt til angriperne: «Hold frem som du stevner og du vil finne nordmennenes konge.»

Vi gjengir ellers følgende tankevekkende uttalelse, som kaster visse streiflyss inn over norsk historie siden 1905:

«Jeg har alltid følt meg nokså nær knyttet til Storbritannia. Jeg har jo ingen slekt her, og mine engelske slektinger har betydd ganske mye for meg. Når man er enebarn blir det slik at fetttere og kusiner kommer nokså nær innpå. Det blir den nærmeste slekt man har av samme generasjon. Vi var nokså

givere stillet for retten og dømt for det Raeder ble dømt for: planleggelse av angrepsskrig mot Norge?»

Og for å gå enda et skritt: Hvorfor søker man ikke den eller de norske menn som bistod britene med å legge angrepet tilrette og som i den anledning sørget for at det ikke ble mobilsert? Slik at de kan bli dømt for det Quisling ble dømt for?

De siste skandalene

udi norsk politikk — vi tenker på Koksverket og de tragiske forsømmelser i forbindelse med grubeulykken på Svalbard — burde være et skudd for baugen for alle elskere av offentlig drift. Og som alle vet innskrenker ikke skandalene seg til disse to tilfeller.

Det er i denne forbindelse kanskje på sin plass å minne om Nasjonal Samlings krav i programmets punkt 8:

«Stat og kommune skal ikke drive næringsvirksomhet, hvor ikke sterke samfunnsmessige hensyn krever det.»

Kjøpes

Adolf Hitler «Mein Kampf», helst norsk utgave, kjøpes. Bill. mrk. «Pris» i ekspld.

Oberst Konrad Sundlo:

NARVIK 1940

«BYEN MED KANONEN»

D. Efter 9. april.

Like etter sjøslaget 13. april ble vaken ved regimentssjefsboligen byttet. Tidligere hadde den vært sammensatt av bergjegere, men nå kom der ca. 15 marinefolk.

Sjefen var en «Obermat» og han fortalte de hadde vært på jageren «ERIK GIESE», som sank i Strømmen, det trange innløpet til Rombakksbotn.

«Vi lå der for å dekke de andre som hadde skutt ut all ammunisjon», sa Obermat. «Vi sank, men de andre kom unna, og rente seg opp på land lengre inne. Derved ble de fleste av mannskapene reddet.»

«Men vi måtte svømme og det var kaldt, huttetu.»

Det lot ikke til at de mange kameraters død hadde gjort noe større inntrykk på disse karene. De pratet og fjaset, som om intet var hendt.

Jeg forsto.

Her var det folk som hadde krigens mentalitet. De tenkte og følte ganske annerledes enn vi nordmenn. De var av samme kaliber som general von der Golts, som i den i sin tid verdensbe-

rømte bok «Das Volk in Waffen» (Folket i våpen) skriver: «Krigens er et element i den av Vårherre skapte verden.»

Forresten har Tysklands største hærfører, generalfeltmarskalk von Moltke, uttrykt det noe anderledes, idet han ved en anledning skal ha sagt: «Ewig fred er ikke engang en skjønn tanke.»

Hvorledes i all verden skulle vi nordmenn som er oppflasket med selvoppgivelses- og avvepningsmelk, kunne hamle opp med slike karer når det gjaldt krig?

Den 12. april fant divisjonen tiden inne til å offentliggjøre i pressen følgende:

KOMMUNIKE

I anledningen av de mange rykter som går om Narvik by, vil 6. Divisjon meddele: For Ofotavsnittet med Narvik by var oberst Sundlo beordret som forsvarssjef og hadde bl. a. til plikt å hindre en landssetting av fremmede tropper.

Om kvelden den 8. april ga divisjonen ordre til å trekke tropper fra Elvegårdsmoen over til Narvik by. Andre avdelinger ble beordret til Elvegårdsmoen, men kom ikke frem, grunnet snøvansker. De siste tropper var nettopp kommet over til Narvik da tyskerne overfalt de norske panserskip og øyeblikkelig gikk igang med å landsette tropper.

Oberst Sundlo begynte straks å forhandle om våpenhvile og trakk troppe ut over til Framnesset. Tyskerne besatte området tvers over byen, så de norske tropper var om-

ringet mellom tyskerne og sjøen.

Divisjonssjefen som var i Aust-Finnmark, fikk telefonbesjed om situasjonen og ga oberst Sundlo's nestkommanderende, major Omdal ordre om å arrestere oberst Sundlo, samle mest mulig av avdelingene og slå seg igjennom.

Arrestasjonen av oberst Sundlo lyktes ikke. Men gjennombruddet ble gjennomført besluttsomt.

Majoren tok derefter straks stilling tvers over Ofotbanen for å hindre tyskerne videre fremtrenen.

Det var enkelt avdelinger som majoren ikke fikk fatt i, og som formodentlig er tatt til fange av tyskerne.

Jeg har etter okkupasjonen fått visshet for at general Fleischer ikke har hatt noe med dette kommuniké å gjøre, for han uttalte i Barndo til kaptein Langlo:

«Jeg har aldri tenkt eller sagt at oberst Sundlo var forredet. Jeg har aldri sendt ut noe kommuniké.»

Det spørs derfor om det var den allierte overkommando i Nord-Norge som hadde sendt ut kommunikéet. — Den foretok seg jo mange ting bak Fleischers rygg, noe generalen selv beklager seg over i boken «General Fleischers etterlatte papirer.»

Stormvær som føyk over landet reiste hatets bølger. Der var ingen tilsvarende hetskampanje når det gjaldt Oslo, Kristiansand, Bergen og Trondheim, som alle sammen ble tatt i en håndvending, selv om de var beskyttet av virkelige festninger med moderne batterier. Det var bare i Narvik det var begått skumle ting, og som jeg tidligere har sagt: Forklaringen er enkel nok: De som følte de hadde ansvaret for den skjebnesvangre utvikling som førte til vårt lands nedverdigende sammenbrudd i april 1940, hadde funnet «redningsparolen»:

«Gi quislingene skylden».

Og det var en parole som fengset. Alle politiske partier hadde jo vært mer eller mindre delaktige i den utvikling som førte til 9. april. Alle hadde dårlig samvittighet. Og siden «Quislingene» bare disponerte over en eneste avis, mens deres motstandere kunne bruke resten av landets presse, og dessuten kringkastingen, var det fort gjort å gjøre NS til syndebukken

XXXIII OLGA BARÉNYI:

47

Dødsdans i Prag

En roman om pragerrevolusjonens dager
i 1945

Påny kommer hun begeret, drikke! Ikke vær sint, min herre, denne gang i to store slurker. «Mannen min er fremdeles ved fronten. I Ungarn eller Slovakia. Men nå kommer han snart. Han ville så gjerne ha en gutt. Han er bokholder av yrke». Hun snakket livlig, men mere og mere u-sammenhengende. «Prag er vakker, vi var så glade over å komme til Prag. Det var i 1939, nei, vent litt, i 1940 var det. De mange broene over Moldau og Altstädter Ring — vi bor i Smichov, like over for Kinskyparken. Jeg har ikke hørt fra min mann på fire måneder. Han valgte selv ut sykehuset for meg under siste permisjon. Kan jeg få litt til å drikke? Takk, nå føler jeg meg ganske bra. Fruen var vakker, russerinnen, ikke sant? Er hun en slekting av Dem?»

Martin kaster et hurtig blikk på Michaela. Nei, hun vet intet, hun vet intet om Nina og behover heller ikke å få vite det. Men før han kan svare at russerinnen bare var en kjening, snakker den syke videre.

«Jeg ville heller ha en pike. Barnevogn har jeg alt. Ikke helt ny, det er så vanskelig å få en ny og så er den så dyr, men vakker. Søster, får jeg lov å spørre Dem om noe. Men først

Martin setter konjakflasken og begeret i gresset og går bort til bjerkestrærne. Kanskje det likevel ikke er så ille med henne. Han skulle ha gjort det på en annen måte, helt annerledes. Ikke be og tigge, han skulle ha tvunget slynglene med revolver i hånden til å hjelpe kvinnan. Eller — Nina — hva så? Skulle han ha slått henne? Eller smigret? Påny ser han sin hustru, denne gang som brud. Den vakreste brud man kan forestille seg. Ja, slik var det, han var forelsket i hennes skjønnhet og ikke i henne selv.

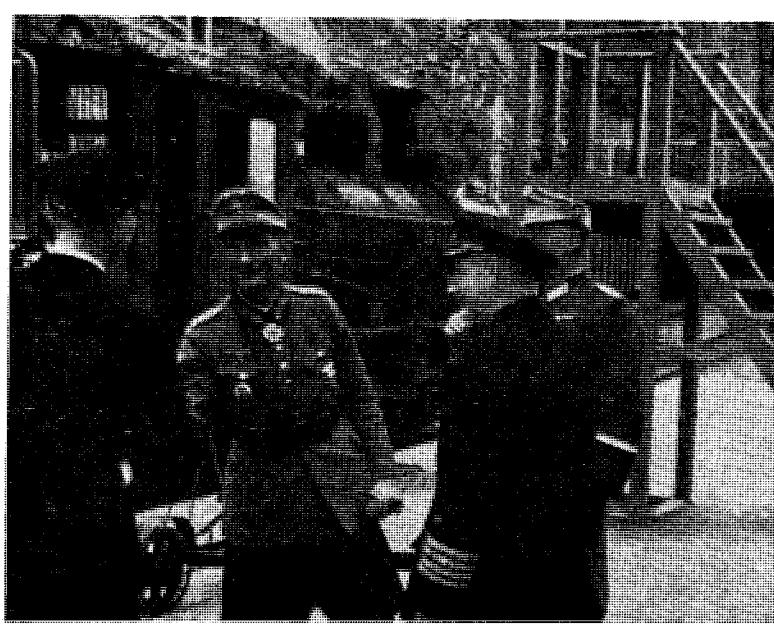
Det hvite brudeslør svinner bort, igjen er bare de vidente bjerkegrenene der og mellom dem et annet ansikt. Ansiktet til den rødhårede piken. «Vær så snild å komme hit hurtig! Barnet — kvinnan har fortalt meg at barnet ikke beveger seg mere siden idag tidlig. Hun tror, det vil si hun spør om barnet lever ennå. Og alkoholen hjelper ikke lenger. Hun har igjen smerter.»

De løper hurtig tilbake. Kvinnen ligger på siden, med begge hender rusker hun i gresset, hun river totter ut og hele tiden brø

Forts. side 7

Efter sjøslaget 13. april kom det også marinefolk fra de senkede tyske jagere.

General Dietl ved malmbanen

Arminius:

Er Tyskland en sosialistisk messe verd?

Interessante forlydender om en russisk kursendring i Tysklandspørsmålet

Polakkene har ennå ikke glemt avtalen mellom det tyske rike og Sovjetunionen i 1939.

Vi har som kjent her i FOLK OG LAND ved en rekke anledninger pekt på det eiendommelige i at hverken Tyskland eller Russland synes å forstå den sjanses som byr seg for dem i dag. Vest-Tyskland har under Adenauer satset alt på det vesteuropeiske kort, og med Adenauers efterfølger ser det endog ut til at man vil gi avkall på det franske samarbeide til fordel for et enda intimere samarbeide med de angelsaksiske makter, i første rekke da USA.

Det er vel i og for seg ikke så rart at det har gått slik i den del av Tyskland som styres av Wirtschaftswundermenn av den nydemokratiske støpning, disse teknikens og dollarenes slaver som hverken eier noen ideologi eller noen sans for folkefellesskap og nasjonalfølelse.

Og dog må enhver kunne se at det ikke finnes skygge av sjanse til å løse det som jo er det tyske hovedproblem: gjenforeningen og gjenvinningen av østområdene, med den politikk som nå føres. Ingen vil eller kan i dag sette igang en verdenskrig for å samle Tyskland, så frontstillingen i dag med halve Tyskland på hver side av maktgrensene kan bare tjene

Forts. side 8

Krustsjovs tyske venn Hans Kroll.

Civilingeniör Erhard Fliesberg:

SAGAN OM GULDET

När våra urtidsförfäder först upptäckte det gula, skimrande guldet torde ligga så långt tillbaka i tidernas gryning att all historisk tidsbestämning omöjliggöres. Guldet är en ädelmetall, som i rent tillstånd kan hittas i naturen. Den första upptäckten av de små skimrande gula fjällen har säkerligen berett urvildarna sensations sensation. Guldet befanns ju vara smidbart och var kanske den första metallen människan lyckats smida. Det var tyngre än något annat man kände till och det underbaraste av allt, det befanns vara oförstörbart för luftens syre och vad man då kände till av kemiska syror.

Då därtill kom dess möjligheter till utsmyckning och det kvinnliga släktets naturenliga behov av allt i prydnadsväg, som kunde öka kvinnans skönhet, så behöver man med kännedom om den mänskliga naturen ej förvåna sig över att guldet undan för undan förvandlades till något för mänskligheten synnerligen åtråvärt och värdefullt. Jakten efter guldet började.

Denna alltjämt under största frenesi pågående jakt har sedan dess skett under former, där människan i sin urtidsdrift efter rikedom ej skytt något slag av barbari, våld, sadism, värvästa tänkbara slags tyrannier, tortyr och råhet. Denna guldjakt är kanske den mest bloddrypande i mänsklighetens historia. Det gula guldet erövring alltifrån omänskligaste slaveri i faraonernas guldgruvor, conquistadorernas människoslaktande (under kyrkans välsignelse) till guldgrevlägrens primitiva våldsrätt är och förblif skamfläckar i mänsklighetens historia. Guldgrevjakten har oftast skett i tidigare före guldetts upptäckande — otillgängliga öde- och vildmarksbygder, där skattösökarnas behållning sällan blivit av något varaktigare slag. För mänskligheten är det ej det funna guldet, som varit den stora vinsten, ty den har framförallt bestått i att nya trakter av vår jord blivit tillgängliga som nya uppodlings- och industriområden.

Undan för undan ha vi lyckats ojävtigt fastslå hur nationalekonoms teser och dogmer direkt undergräva mänsklighetens levnadsmöjligheter bl. a. genom ständigt växande inflation och skapandet av ett fogdevälde för fullbordandet av det totalslaveri, som demokratin så tjänstvilligt hjälper till att åstadkomma.

Det är dags att nu också

Barnen ha släktled efter släktled under mångtusende år uppförstrats i en sagovärld, där guldet gav mäten, äran och härligheten åt alla, som kom i besittning därav. Barnen ha mättats med sagor om den underbara prakten i «Bergakungens sal», fylld av gnistrande guld och ädla stenar, med sagor om eldsprutande drakar bevakande guldbögar och om sagoprinsessor befriade från guldvaktarnas slaveri av sagoprinsar, där guldet och sagoprinsessan blev belöningen för sagoprinsarnas underbara hjälteåd. Eller om Lyckans gudinna, som stående på sitt bevingade hjul, ideligen läter guld och pengar strömma ur sin lyckobasun.

Allt kunne guldetts vinnning åstadkomma. Ej underligt då att barnagornas drömspel kommit människorna att släktled efter släktled sätta all sin tilltro till guldetts möjlighet att skapa all slags rikedom och välvånd åt folk och land.

Förbannelsens drake vaktar kanske intensivare än tidigare idag all jorden omkring över det allsmäktiga guldet.

Få äro väl nu de som erinra sig spektaklet i tecknet «Framåt, Kristi stridsmån» i krigets början på några krigsskepp i Nordatlanten varvid bl. a. fastslogs att krigets egentliga mål vore att återinsätta guldet och guldmynftotan på deras pidestaler.

undersöka om det finnes något som helst förfnuftigt resp. vetenskapligt skäl till att åt guldet skänkts den dominerande maktställning det alltför har all jorden omkring. Vi skola göra den logiska undersökningen så kortfattad som möjligt.

VAD ÄR GULD?

Som redan nämnts är det en ädelmetall med ganska skiljaktiga egenskaper mot alla andra metaller mänskligheten tagit i sin tjänst. Dess relativt sällsynthet i rent naturtillstånd samt de omfattande arbetssprocesser och

kostnader, som krävs för dess framställning ur malmer, havsvatten etc., där 0%-halten guld oftast är synnerligen minimal har ytterligare höjt den värdepiedistal, som makterna bakom guldglorifieringen lyckats placera det på. Guldet är obestridligen ett av våra förnämsta ädelmetaller samt ett verkligt kapital, dock av den sterila typ, som endast med människans tillhjälp kan åstadkomma avkastning. Ur nyttosynpunkt är väl dess användning för våra tänders vård det väsentligaste.

Forts. side 6

Guldgrevjakten.

SAGAN OM GULDET - -

(Forts. fra s. 5)

I övrigt är det mest för prydnadsföremåls framställning och användning, som dess värde höjts till rymder krävande statens exklusiva övervaknings- och skattekontroll, samt att i form av guldackor efter produktion gömmas i staternas bombsäkra centralbanksvalv.

VARI LIGGER GULDETS VÄRDE?

Som i ingressen omtalats tycks det vara barnårens insupande av sagodoften från «guld och gröna skogars» fantasterier om guldets enorma makt, som sedan under livet klavbinder människornas förmåga av känslotritt, lugnt, objektivt och logiskt tänkande, när det gäller att bedöma guldets sanna värde och funktion. Vår tro på dess sägenomspunna verklighets fullkomlighet har fått djupa och kraftiga rötter, som ständigt tillväxa genom den makt guldet förlänats i lagar, samhällsfunktioner och internationell handel. Dock kan aldrig i längden tron på en död materies mirakelmarkt förbliffta livets verkliga mening och innehåll. En dag segrar livet, hur pösande och mäktiga guldets övermodiga försvarare än äro.

GULDÄCKNING.

Denna sagodogm förtäljer, att ett lands utelöpande sedelmängd skall till en viss procentsats täckas av den mängd guld centralbanken har i sitt förvar. Därvid får guldet tillfälliga internationella pris samt egna valutans kursvärde bestämma kvantiteten utsläpta sedlar. En synnerligen bekväm metod att dölja inflationens framskridande genom att höja priset på guldet, varigenom utelöpande sedelmängden «lagligen» kan ökas att än mera försämrar den egna penningens värde. Det är väl den kvalificerade okunigheten rädsala för att förlora kontrollen över egna valutans värde jämte bakgrundens internationella finansspel, som skapat denna tro på täckningens trolldomseffekt.

Var går i övrigt gränsen för denna %tuella guldtäckningsmärlighet? Är det 70% el. 50%, el. 30%. Därom tvista de mäktiga inom riksdagar och parlament utan att bli eniga. Tillgången på guld och behovet av mera pengar blir det momentana «lagstadgade» beslutet. Erfarenheterna under de senaste decennierna ha i övrigt visat att länder med högsta %tu-

ella täckning måst devalvera sin valuta för att skenbart kompensera för inflationseffekten medan länder med nedtill 5%-gränsen blomstrat och kunnat höja värdet på sin valuta. Begreppet guldtäckning är och förblir en chimär. Det är och förblir endast ländernas förmåga att skaffa sig naturligt äkta inkomster och deras sätt att sköta sin valuta, som är och förblir avgörande för resp. lands behov av utelöpande penningmängd.

GULDÖVERSKATTNING.

Bland alla nationalekonomer var väl under sin levnad prof. Gustav Cassel den ende, som under åratet predikade om, att guldet i centralbankernas kassavalv saknade all betydelse. Vi borde istället inköpt och lagrat för framtida behov lämpliga varor. Att han å andra sidan var fast förankrad i de nationalekonomiska lärornas villfarelser fördunklar ej hans fastslående av värdelösheten i att magasinera guld i centralbankernas bombsäkra källarvalv.

En undersökning av värdet i riksbankens förvarade guldmängd år 1939 gav följande förbluffande resultat. Om denna kvantitet vid en iråkad katstrofsituation skulle varit nödvändig för att utifrån skaffa livsmedel åt landets hela befolkning, hade då i dätidens prisläge ej kunnat anskaffas mera än för tre veckors livsmedelsbehov. Nu behövas dock andring. Maximalt torde vi kunna anslå 20% av landets inkomster till mat och dryck. Vilket med andra ord vill säga, att denna guldmängd som vi så ängsligt söker skydda ej har större livsviktighet för vår välfärd än att det motsvarar $1/5 \times 3/52 =$ ca. 1% av landets årliga levnadsbehov. Alltså är guldet värde även ur denna synpunkt obestridligt överskattat.

GULDMYNTFOTEN.

I samband härmed har ju begreppet — guldmäntfoten — kommit att betraktas som det allra viktigaste ur internationell synpunkt. Endast de länder, som haft sin valuta fastkedjad vid guldkäret har ju betraktats som värda handelspartner i den internationella handeln. Ingen erinrar sig väl nu vilket fruktansvärt ekonomiskt ramkri, som tonade ut över en ängslig värld, när Tyskland ca 15 år före sista världskriget frångick guldmäntfoten. Likadant var fallit när t. ex. Sverige gjorde detsamma. Allsköns internationella olyckor skulle

följa som resultat av det mer el. mindre fullständiga frångåendet av guldet sakerhet. Inga av dessa dystra förutsägelser ha besannats. Tvärtom, allt har bara gått ledigare och smidigare.

Få äro väl nu de som erinra sig spektaklet i tecknet «Framåt, Kristi stridsmän» i krigets början på några krigsskepp i Nordatlanten varvid bl. a. fastslogs att krigets egentliga mål vore att återinsätta guldet och guldmäntfoten på deras förvärldsfiancen så inkomstbringande piedistaler. Under det s. k. telefonkriget 1939/40 pågick livliga, hemliga underhandlingar mellan de engelska och tyska utrikesministerierna, varvid Tyskland erbjöds omedelbart fred, bara det återgick till guldmäntfot och -täckning. Tyskland som redan lärt sig att västand kunde skapas utan tillhjälp av guld, vägrade. De allierade lyckades dock till slut med världspropagandans tillhjälp tvinga Tyskland till underkastelse. Bland de första fredsåtgärderna var att återinföra guldmäntfot och -täckning.

GULDET SOM REGULATOR.

Guldet viktigaste effekt säges vara som regulator för valutor och internationella handeln. Undersöka vi gränsfallen — vilka alltid äro effektivaste metoden att fastställa dogmers och tesers sanningsvärde — finna vi, att guldetes renodlad från låns skeneffekter giver till resultat.

Fall I.

Under en viss tidsperiod importeras landet mer än det exporterar, vilket slutligen resulterar i att allt guldet måste försäljas. Då måste landet med tvångsmetoder reglera importen för att förhindra inflationskatastrof.

Fall II.

Det rakt motsatta äger rum. Landet exporterar mer än det importeras. Som ersättning härför erhåller landet guld, varigenom dess valutavärde höjes. Följden blir att exporten så småningom avstannar och så inträffar återigen situationen enl. fall I.

Guldet visar sin absoluta värdeöhet som regulator.

GULD GER ARBETS-LÖSHET.

Den erfarenhet, som mänskligheten vann under 1920-talet gick tyvärr tämligen spårlöst förbi och är nu på väg att återupprepas i mångfaldigt förstorad skala. Genom Versailles-fredens bestämmelser tvingades Tyskland till stora skadestånd i

guld och pengar. För att möjliggöra detta måste landet tillgripa alla tänkbara produktionsmöjligheter och starta intensiv export. Här för skaffa guld — betala till segrarna — med påföljd av kraftigaste arbetslöshet hos segrarmakterna. Fredens guldsklausuler blev segarländernas nationalolyckor och de hemvändande soldaterna funno att deras segervinst bestod i arbetslöshet och svåraste existensvillkor.

GULDETS ÖVERVÄKING OCH TRANSPORT.

Närmast otrolig många kontrollkommissioner och skatteformer ha tillkommit för att övervaka minsta tänkbara guldkvantiteters vandringar. I det avseendet har människan lyckats förunderligt väl för att hennes översvinnliga illusioner om guldet, värde och nödvendighet för att det mänskliga samlivet skall bevaras och frodas i §§nas örtagård — blott äro till för att lura henne själv. Mängder av människor erhålla sin mycket rikliga bärning ur detta övervaknings- och kontrollarbete. Envar, som i sin verksamhet begagnar, försäljer och tillverkar guld och guldföremål är utsatt för «älskligaste» fogdeövervakning. Polisen håller ständigt sitt vakande öga över all guldhantering. Vid dödsfall torde allt av guld noggrannt förhindras att medfölja den döde i graven.

Priset i övervakningsarbete torde tagas vid alla guldtransporter samt vid all produktion av guld. Mer än löjligt kraftiga barrikader av alla slag inhägna de helgade områden, där slutprodukten är bergakungens röda gull. Trots allra strängaste övervakningssystem händer sig dock då och då att «fula bovar» lyckas att anamma större el. mindre antal guldackor och därmed försvinna. Man tycker faktiskt att det verkar som en ödets ironi mot ett genom människans fantasier högt uppskrutat värde på en metall, som dock är och förblir blott en vacker ädelmetall utan något spår av direkt näringssvärde. Minns legenden om Krösus, som dog av svalt på sina guldhögar, eftersom han av gudarna begärt nåden att allt han vidrörde skulle förvandas till guld.

Ur vilka synpunkter man än söker efter några positivt sanna, logiska och förnuftiga skäl till att placera guldet som krona och högsta potens av ekonomi kan man ej finna några vetenskapligt välgrundade skäl till guldet särpräglade värdeställning.

Vi ha under senaste årtionden hört så många former

av «förräderi» mot folk och land dömas inför domstol och bestraffas enligt strängaste nationalekonomska rättsprinciper. Men fråga är om det existerar större förräderi mot folk och land än det som utövas av allt, som ledes och dirigeras av kapitalism, marxism och de för båda gemensamma krafterna där bakom. Ty alla dessa krafter och makter ha det gemensamma målet att förvandla människorna till slavar under guldet, pennings och storfinansens världsvälde. Och allt detta här den falska benämningen — nationalekonomi.

Det är dags att äntligen göra slut på guldet herrvälde för att istället enkelt och smärtfritt brukas till mänsklighetens bästa som den ädelmetall den verkligen är.

Stockholm den 25. maj 1963.
ERHARD FLIESBERG

VITA SYRENER -

(Forts. fra side 1)

Innan skymningen förtog färgerna, kände jag en lätt vibration i stålsängen och jag reste mig hastigt upp. Långsamt kom en kolonn med pansarvagnar och lastbilar lastade med soldater åkande på landsvägen. Vi sprang fram till fönstren. «Skall vi plocka syrener och ge dem?!» ropade någon. Under jubel och utan hänsyn till vår klädsel som bestod av nattlinnen, öppnade vi fönstren, hoppade ut och plockade av de överfyllda häckarna. Bukett efter bukett överräcktes till de unga soldaterna som började sjunga. Lastbil på lastbil blev uppväktat, allt emedan vi skrattade och önskade lycka till. När den sista åkte förbi, fick vi trösta den olyckliga unga ledarinnan och lova att lägga oss snällt om hon inte skvallrade för föreståndarinnan. Hon och vi höll ordet, men

Några veckor senare kom ett brev från en ung löjtnant.

«Kära flickar!

Om ni visste vilken glädje och uppmuntran ni beredde oss när vi nedstämda och trötta åkte genom Steinau. Det är inte lätt att lämna hemlandet i sådan vårstämning. Själv är jag föräldralös och har ingen som sörjer om jag skulle stupa. Jag tyckte just då att allt var meningslöst. Ord som att falla för fäderneslandet, kämpa för Tyskland, föreföll mig så överkliga på något sätt. I denna sinnesstämning befann jag mig när vi åkte förbi Ert vackra ungdomshem. Som ett tecken från ovan föreföll det mig när ni sprang ut och överöste oss med vita syrener. Det var så

Dødsdans i Prag

(Forts. fra s. 4)

Forts. fra side 4
ler hun: «Slå meg da ihjel. Det lever ikke lenger, jeg vet det!»

«Se her, drikk da!» skriker nå Martin, også fortvilet. «Det er bare fødselsveer, det går snart over!»

«Nei, nei, nei! Slå meg ihjel, forbarm Dem da over meg!»

Hun raller og kjemper etter en munnfull luft. Martin setter henne opp, Michaela løper vekk. Feig som alle kvinner naturligvis. Og jeg? Kvinnen kan ikke hjelpe, i allfall ikke uten lege, jeg burde — men jeg kan jo ikke slå henne ihjel. Først Gestapomannens lille pike — hadde det ikke vært bedre om jeg hadde skutt barnet? Disse udyrene der inne i byen vil ikke drepe det smertefritt — men jeg kan ikke.

«Gi henne noe å drikke ennu engang», hvisker Michaela ved siden av ham. «Ja, hun må drikke! Det er begeret. Så, en liten sluk til, hva? Og vær ikke redd, barnet vil snart være der. De må ha kraft til å holde smertene ut! Drik bare, drik!»

Den svangre åpner møyosmølig øynene. «Så mange sommerfugler roper hun forundret. «Hvor er jeg da?»

«Vi er på sykehuset, i parken. Doktoren vil straks komme, jeg har alt ropt på ham.»

underbart vackert på något sätt och jag skämdes över mina dystra tankar.

Det är för er vi kämpar. Att bevara den tyska ungdomens renhet, glädje och sundhet för en värld som behöver det. Som minne av denna oförglömliga kväll har jag bevarat en liten syrenkvist i min plånbok.

Jag och mina kamrater tackar för denna uppmunttran och glädje Ni berett oss».

Så läste föreståndarinnan för oss vid middagsbordet. «Och» tillade hon, «som straff för er olydnad får ni spara ihop till ett fältpostpaket minst en gång i månaden». Detta «straff» mottog vi förvånadsvärt glatt. Det växte fram en underbar vänskap mellan 30 flickor och en löjtnant. Men många paket blev inte skickade. Han stupade rätt snart under det ryska fälttåget och 30 par flickögon gråto bittra tårar när det sorgliga budskapet kom. Så han sörjdes mycket i alla fall. I flera dagar tystnade skratten i lägret. En natt smögo några flickor ut med en krans bunden av löven från syrenhäcken. Blommorna hade vißnat för länge sedan. Men när kranseen efter att ha kastats i floden Oder, flöt iväg, syntes det som om den började blomma med glitrande vita syrener — men det var väl månskenet som speglade sig i de våta löven.

Vera Lindholm.

Martin blir grep av koldt raseri. Denne komediespillerske, denne skinnhellige hellige! Der i Hotel Alcron var hun angivelig ikke stand til å spille en harmløs rolle og nå — — —

«Kanskje det er tvillinger, og det er derfor smertene er så store», pludrer Michaela lydig, og faktisk, hun klarer å le. «Tenk Dem, en gutt til Deres mann og en pike til Dem!»

Kvinnen fortrekker lebene litt til et lykkelig smil. «Ja, De har rett, søster, det har jeg ikke tenkt på. Tvillinger — — —»

Men så begynner hun å skrike igjen. Det er et umenneskelig hyl, det er som et fint dyrs klage. Et skudd — stillhet. Michaela holder fremdeles Martins revolver bak kvinnens hode. Det faller forover med et rykk og de uformelle, rutete morgensko rykker etpar ganger.

På det veltede beger sitter to blå sommerfugler. Flere og flere flagrer stadig närmare, flekken i gresset som er våt av konjakresten ligner en fremmedartet, mangebladet, blå blomst. Den døde har en blå krans i håret, på øyenårene og lebene lyser blå blomster.

Michaela kneler ved siden av henne, hun holder stadig våpnet. I skogen synger en fugl en lengselsfull kjærlighetssang.

Töydyr har hun laget, og med papegøyen har hun lekt. Martin roter i lommene etter sigaretter. Intet. Åja, de er i frakken, men på frakken ligger hodet til den døde kvinnen. Det er noen i vognen også. Og drikke må jeg, ubetinget. Men ennu ikke, først må jeg tenke saken gjennom. Hvorledes var det altså? Hun spiller sin søsters rolle, elendig spiller hun. Så går hun på jernbanestasjonen og leter etter sin mann. Siden da har hun imidlertid ikke nevnt ham med et ord. Akkurat som jeg Nina — nei, det er noe annet. Jeg har ikke sagt henne at jeg er gift. Ellers har jeg imidlertid alltid sagt det til kvinnene. For det meste i sengen. For å nedverdige dem? Nonsense, det er det samme for slike kvinner enten er gift eller ikke. Hvorledes var det idag? Hele dagen har jeg ønsket meg — latterlig. Men jeg har faktisk ønsket at jeg var fri, selvom det er komisk. Det betyr vel faktisk at jeg elsker denne usannsynlig vakre kvinne. Bravo, Martin! En far til fem barn har endelig førelsket seg. Midt under revolusjonen. Andre bekymringer har jeg ikke. Det mangler nå bare en kjærlighetserklaring: Michaela, jeg har allerede ofte vært førelsket, men Dem elsker jeg. Og videre? Vil De bli min elskede? Gifte meg med Dem kan jeg dessverre ikke. En kjærlighetserklaring? Hun har jo bare gjort det jeg ikke kunne gjøre. Hun har ganske enkelt tatt på seg mortet. Ganske enkelt? Enkelt har det sikkert ikke vært for henne. Om hun vet at hun alltid vil komme til å slepe den døde kvinnen med seg? Ewig vil den grufulle

lig døende eller hadde hun kunnet leve? Hun vet det, hun har visst det, hun har visst det nøye før hun tok revolveren i hånden. Det var en kjærlighetserklaring som jeg ikke fortjener. Eller — var det kanskje ingen? Det finnes andre forklaringer også, flere til og med. Hun har bare tenkt på kvinnens og ville spare henne for unødige lidelser, eller nervene sviktet henne. Muligens var det også bare medlidenshet med meg, med feingen. Man burde spørre henne: Kjære fra Hedenstern, vil De elskverdigst si meg hvorfor De skjøt kvinnens? Jeg innbilder meg nemlig — — —

Hele tiden venter Michaela på et ord. Fra skogen klinger sakte en fugls kjærlighetssang. Han må da si henne at han har forstått henne. Hun måtte drepe ellers hadde han måttet drepe. Hadde hun gjort det for Helena også? Eller for Ludwig? Nei! Hun ville ha latt seg drepe for Ludwig eller for Helena, det ja, men hun hadde ikke klart å drepe for deres skyld. Og han forstår ikke, han har ikke forstått og tror antagelig at hun bare hadde skutt av redsel. Kvinnen skrek jo slik, hvis noen hadde hørt henne — ja, det har hun helt glemt. Også revolusjonen har hun glemt.

Hun reiser seg og gir Martin revolveren. Den dødes hode er fortsatt smykket med levende blå småblomster. Det ville være synd å trekke teppet over ansiktet på henne, og dessuten ville hun puste og se, hadde hun sagt. Kanskje ser hun fremdeles sommerfuglene. Begeret og konakkflasken tar hun opp og legger i vognen. Nå har hun altså gjort alt. Skal hun vente lenger? Eller skal hun gå? Bare ikke gråte, bare ikke gråte. Gråte vil hun gjøre senere. Først langsomt, så hurtigere og hurtigere går hun over engen.

Martin kaster sigaretten som han nettopp ville tenne seg, og løper etter henne som en guttunge.

«Så lett ville De gjøre meg avskjeden, Michaela? Eller faller det Dem så lett å gå fra meg?» skriver han grovt, og griper henne i skulderen og ryster henne rasende. «Hva vil De høre av meg? Hva skal jeg si Dem? Jeg har forstått alt sammen, pokker også, det vil si jeg vet ikke om jeg har forstått. De må si meg, Michaela — eller nei, si ennu ikke noe. Kom, vi kjører videre. Kom, Michaela og se ikke slik på meg, jeg kan jo ikke her tyve skritt fra den døde si — — —»

De kjører. Ved bjerkene snur Michaela seg. Man ser en stor blå, dansende sky og utsydelig to rutete, stygge morgensko.

Averter i «Folk og Land»

Bergs Assuransebyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiens gt. 1 — Tlf. 44 40 94

EUROPA MELLOM ØST OG VEST -

Forts. fra side 1
med, men til og med forutsatte privat eiendomrett til produksjonsmidlene.

Denne spesifikt preussisk-tyske «sosialisme» som kanskje mer dekkende kunne betegne som «samfunnslojalitet» eller fellesskapsfølelse, var det Spengler ville befri fra den jødisk-marxistiske internasjonalismen.

En lignende utvikling er det som pågår i Sovjet-Unionen. Der ekstraherer man nu en rent russisk sosialisme av marxismen. Samtidig kan man spore en økende antisemittisk tendens. Hvis disse nye retninger i det russiske samfunn seirer kan Russland om en tid stå frem som en stat med en nasjonal sosialisme (uten bindestrek) eller om man vil: nasjonal-kommunisme.

Glem ikke at den bolsjevikiske revolusjon ble konspirert og finansiert av den internasjonale jødisk-dominerte storfinans i bl. a. USA og at dens tidligste ledere samtlige var jøder. Når russerne så sjalstet denne overnasjonale makt ut resulterte det naturligvis i brudd med USA hvorfra denne makt jo utgår. Vi forstår nu lettere at «Den store allianse» brast ikke blott av maktpolitiske, men også — og kanskje i større grad — av ideologiske grunner.

Tydeligere enda blir forholdet sett i relief til den nye røde supermakt China. Peking - ledene beskylder Moskva for forrederi mot kommunismen og husker vi ikke feil har de også skjelt russerne ut for fascister (!). Roosevelt spådom om at Sovjet etter krigen ville falle fra hverandre i flere småstater er i allfall blitt gjort til skamme.

Sovjet lærte meget av holmgangen med Det tredje rike.

Trass i den veldige militære triumf unngikk ikke russerne å få et snev av det nasjonal-sosialistiske tanke-gods i seg. Russerne har også tidligere opplevet noe lignende. Da storfyrst Vladin

mir for ca. 1000 år siden førte krig mot Det bysantinske rike kunne han ganske visst feire store seire på slagmarken. Men ideologisk ble det imidlertid nederlag fordi Vladimir gikk over til Kristendommen og bragte den med seg hjem til Russland.

Ikke alle nasjonalister har oppfattet denne ideologiske sceneforandring som er oppstått etter krigen og deres rekker står derfor splittet i to hovedgrupper. Det er gått nesten 20 år siden røken fra Den annen verdenskrig drev bort fra den herjede europeiske jord. I denne tiden er ingen nasjonale tradisjoner blitt holdt vedlike og i sin famlen etter holdepunkter er nasjonalistene havnet i forskjellige leirer. Den primære oppgave for ledene av de nyoppvekkede nasjonalbevegelser blir derfor å samle sine krefter under de riktige faner igjen.

Under dette arbeide vil det, kan hende vise seg at den tradisjonelle fiende ikke lenger er den samme. De som legmleg gjorde denne fiende eksisterer fortsatt, men det trekker ved hans vesen som gjorde ham så forhatt er ikke lenger der. Det må vi kanskje søke annensteds, hos de som nu prøver å slå oss i hartkorn med ham.

Vi mener ikke med dette å antyde at der vil oppstå en «allianse» mellom nasjonal-sosialismen og kommunismen, men det er ikke umulig at begge disse krefter kan komme til å virke sammen historisk. De vil i så tilfelle tilsammen utgjøre en så betydelig fysisk makt at den andre hovedpol, om hvilken står gruppert: demokratiet, liberalismen, den internasjonale storfinans, Én verden, MRA osv. osv. intet vil ha å stille opp.

Europeernes regenerasjonsevne har vist seg å være sterkere enn fiendens ekskusjonspelotonger og galger. En ny europatanke er i ferd med å unnfanges midt imellom de forbløffede verdensfederalister. Europa gjør seg klar til det siste — store — oppgjøret.

Daglig friske blomster

Blomsterforretning

SYNNØVE LIE

Kranser til alle priser
Frognerveien 30, Oslo
Tlf. 44 22 30

MALERARBEIDE OG

RENGJØRING

UTFØRES

Henv. Miller - Tlf. 67 76 71

Er Tyskland - - ?

Forts. fra side 5

spesielt med sikte på det nasjonal-kinesiske stormlopp innen den kommunistiske verden som nå er innledet. Og det står i Russlands makt i dag å tilfredsstille Tyskland nasjonalt og sikre seg et for begge parter fruktbringende vennskap og samarbeide.

Hva så med ideologiene?

For det første betyr vel ideologier når alt kommer til alt lite mot den naturlige følelse av folkefellesskap. Når det som tjener folkestatens interesser kommer i strid med ideologien, så er det ikke ideologien som vinner. Ideologiene skifter med tiden, men folkefellesskapsfølelsen består sålenge folket forstår å bevare sin rasekarakter.

Hva spesielt nå Tyskland angår, så har det kapitalist-styrte demokrati under ledelse av Wirtschaftswundermennene og de lisenserte venstreradikale emigranter som vendte tilbake sammen med Tysklands seirende fiender uten smålige hensyn utryddet alle slags ideologier som de fryktet kunne rokke deres maktstilling. Det er til latt i dag i Vest-Tyskland å være en ideologiløs nydemokrat som leker pent på barnekammeret med det demokratiske valgleketøyet, men både nasjonal-sosialismen og kommunismen er varg i verum. Både for kommunister og for nasjonal-sosialister truer fengsel og straff. For dem gjelder ikke de demokratisk grunnprinsipper om mings- og ytringsfrihet. Det kan i og for seg være likegyldig for dem under hvilket styre de blir satt i fengsel eller undertrykket. Og under enhver omstendighet har ideologier en tidsbegrenset gylighet og er undergitt forvandlingens lov, mens folket og rasen så lenge den eksisterer ikke har noen tidsbegrensning.

*

Som sagt vi har ved flere anledninger uttalt vår forutdring over at en så klok statsmann som Krustsov ikke ser sjansen og kommer med et tilbud som iallfall gir Vest-Tyskland et valg mellom den gamle avhengigheten av vest og en ny kurs, istedenfor uavlatelig å male på den gamle kvernen om «det nazistiske Vest-Tyskland», «det militaristiske Vest-Tyskland» eller «det revanchelystne Vest-Tyskland». Naturligvis er Tyskland, både i øst og vest noe av alt dette, men da bør også en smart forretningsmann som Krustsov bygge på de foreliggende kjennsgjerninger.

For en kort tid siden bragte DAGBLADETs Bonn-korrespondent Jon-Hjalmar Smith interessante nyheter som kan tyde på en viss

kursendring fra russisk side. Det heter i dette telegrammet at Krustsov «setter ingenting inn på å få løst Berlinproblemet etter sin egen oppskrift nå. Han er langt mere interessert i å styrke kontakten med Vest-Tyskland». Det er etter hva det oppgis «alle feilslagene i Øst-Tyskland» og et «sterke ønske om å komme i snakk med vesttyskerne for å overvinne Sovjets egne økonomiske vanskeligheter» som skal være bakgrunnen.

Vi har tidligere omtalt den avsatte tyske Moskvasendemann Hans Kroll som stod på en meget god fot med Krustsov og hvis fall skyldtes at han arbeidet for en tysk - russisk forbindelse. Kroll, som nå er stillet i reserve til disposisjon for det tyske utenriksdepartement, har for kort tid siden latt seg intervjuet av det katolske blad «Rheinischer Merkur». Han tok her til orde for direkte drøftelser mellom Moskva og Bonn om Tysklands-spørsmålet. Det interessante her er at intervjuet vakte stor oppsikt i Sovjet-samveldet og utdrag av det ble slått opp i avisene der. Kroll er også av Krustsov blitt invitert til et besøk i Moskva, men har svart at han bare kan reise med uttrykkelig samtykke fra forbundskansleren. «Investja» nevner spesielt dette og spør dessuten om ikke direkte vest-tysk-sovjetiske drøftelser vil kunne føre til et resultat.

Det er neppe grunn til å tro at amerikanernes spesielle mann den tyske utenriksminister Gerhard Schröder vil støtte Krolls syn, men kommer det et anständig russisk tilbud, så er det en mulighet for at opinionen kan bli så sterkt at han må gi etter.

Under en tale i Frankfurt an der Oder gav den polske statsminister Josef Cyrankiewic uttrykk for en viss frykt for en endring i den russiske Tysklands-politikken.

Russlands trumfkort i Tysklandspolitikken er, sier bladet «Die Welt», i en kommentar til dette, et tilbud til Tyskland om ikke bare å oppnå gjenforening under den røde fanen, men også å vinne igjen de tapte øst-områdene. Polakkene har ennå ikke glemt avtalen mellom det tyske rike og Sovjet-samveldet i 1939, den som førte til delingen av Polen. Polakkenes store mareritt er at en slik avtale kan bli inngått påny. Bladets betrakninger bygger vel da på at Krustsov uttalte i Øst-Berlin at et gjenforent Tyskland bare kan tenkes under et sosialistisk system.

Imidlertid er jo «sosialistisk» et tøyelig begrep, og

OBERST HATLEDAL DØD.

Generalstabssjefen fra 1940 oberst Rasmus Hatledal er død 78 år gammel. Oberst Hatledal gjorde før katastrofen 9. april en rekke iherdige forsøk på å få regjeringen til å mobilisere, men han ble avvist overalt, også da han henvendte seg direkte til kong Haakon. Grunnen forstår vi i dag: storparten av regjeringsmedlemmene i Nygaardsvolds kabinett med sjefen i spissen var for tjuke i hue til å forstå noe som helst og de som bestemte var i britisk sold. En måtte ikke mobilisere for ikke å risikere alvorlige kamphandlinger når den planlagte britisk-franske okkupasjon var satt igang. Så kom tyskerne i mellomtiden og Norge lå der forsvarsløst. Hatledal var en dyktig offiser, ansvarsbevisst og beslutsom, derfor ble han også utpekt som syndebukken da resultatet av toppforederiet forelå. Det man kan og bør bebreide ham, i betrakning av at hundre tusen av hans landsmenn urettmessig ble forfulgt som landsforredere er at han av pure lojalitet ikke sa fra det han visste. Men så fikk han da også Olavsordenen etterpå som plaster på såret.

*

DET KONSEKVENTE FARMAND.

FARMAND, som alltid er så opptatt med nazistenes slektskap med kommunistene, er oppbragt over tanken på at Krustsov skal avlegge offisielt besøk i Norge. Og dog er det ikke så mange

Krustsjos vesttyske venn Kroll har tidligere understreket at den sovjetiske leder ikke er interessert i at hele Tyskland blir kommunistisk. En kommunistisk stormakt i Europa kan sette den russiske lederstilling i større fare enn Kina gjør i dag.

Men hva der enn nå blir krevet av ideologiske forkledningskunster av et gjenforenet Tyskland, så er det grunn til å tro at mange sanne patrioter i dag resonnerer som så at Tyskland vel er en messe verd.

de Gaulle har allerede slått store huller i den gamle maktkonstellasjon og åpnet Europas vinduer for nye luftninger. Det turde være på høy tid at også Norge prøver å frigjøre seg fra de britisk-amerikanske fangamer og står på egne ben sammen med Sverige når nye fronter begynner å avtegne seg.

årene siden bladet, forøvrig i godt selskap med hele jøssingnoblessen, var like begeistret for Stalin som de nå forakter hans mere moderate etterfølger. 22. juni 1946 skrev bladet følgende: «Å hylle denne Churchill (som planla og arbeidet for et angrep på Norge) gjør ingen annen mindre, og vi kan ikke tenke oss muligheten av at noen her hjemme ville ha noe imot å innby også fvh. utenriksminister Hull eller fvh. visepresident Wallace — for å velge de to amerikanerne som tydeligst kunne representere Franklin D. Roosevelt (med sin New Deal, som FARMAND er så begeistret for) — eller general de Gaulle eller generalissimus Stalin. Men å innby Stalin har selvfølgelig ingen

hensikt, da allherskeren ikke forlater sitt land.»

DEN HAAKON, DEN HAAKON.

Efter at Trygve Lie nå er havnet på en ministertabrett igjen kan det ha sin interesse å gjengi hva Johan Scharffenberg forteller i en artikkel i MORGENBLADET om Kong Haakons forkjærlighet for den gamle rabulisten: «Etter frigjøringen 1945 fikk Paal Berg i oppdrag å danne en nasjonal samlingsregjering. Kongen sa at han gjerne ville gi et godt råd: Trygve Lie burde fortsette som utenriksminister da han sto i godt forhold både til vestmaktene og til Russland. Paal Berg aksepterte dette, men da han konfererte med Hambro, erklærte denne at Høyre ikke ville gå inn i en regjering sammen med medlemmer av regjeringen Nygaardsvold. Berg nevnte så Kongens råd, Hambro svarte at det måtte være slutt med kongediktaturet nå. Berg frasa seg oppdraget 18. juni. Gerhardsen dannet regjering hvor både Lie og Torp var medlemmer og Høyre allikevel ble med.»

*

88 KOMMUNISTISKE PARTIER.

For første gang i kommunismens historie har den sovjetiske håndbok «Trany Mir» en komplett liste over alle kommunistiske partier i hele verden. Denne offisielle publikasjon nevner 88 partier rundt i hele verden.

*

INDIA RUSTER OPP.

De indiske fredsapostler har nå stukket fingren i jorden og luktet hvor de er. Innen utgangen av 1966 er det planlagt å stille opp 11 nye divisjoner med en samlet styrke på ca. 350.000 mann. Våpen og materiell får landet fra USA, Storbritannia, Frankrike og Jugoslavia.

FOLK OG LAND

Kierschowsgr. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 32 14

Ekspedisjonstid alle hverdager undtatt lørdage kl. 10-15. Redaktør Melsom treffes onsdag - torsdag og fredag kl. 11 til 15.

Abonnementspriser:
Kr. 36,- pr. år, kr. 18,- pr. halvår i Skandinavia. Utlandet: Kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår. — I nøytralt omslag innenlands:
Kr. 46,- pr. år, kr. 23,- pr. halvår.

Løssalg kr. 0,85.

Annonsepris kr. 0,40 pr. mm og spalte.

Bruk postgirot. 16 450.

Utgiver A/L Folk og Land